

Izjava ILIJE LEKIĆA, - 81 -
rudara, rođenog 20. XI
1899. g. u selu Vražgora,
Zaječar (umro),
učesnika u proboju logora
Crveni Krvat, 12. II 1942. g.

Obradio Božica Branko
epoljaj saradnik Be-
rodnog muzeja, Niš i
Vlastimir Krstić, sta-
nodaktilograf

IZJAVA I L I J E L E K I Ć A

U Rudarsku Četu Kopaničkog odreda stupio sam 1941. godine sa dva sina: ALEKSANDROM, azenia "ŠANJE", koji je bio komandir čete i STEVOM. Uhapšen sam sa sinom STEVOM 19. XII 1941. godine u Baljevu, odakle sam odveđen u Rašku gde me je saslušavao MILANOVIĆ. Za Niš sam sproveden 21. XII, u drugom transportu, sa STEVOM ĐEDIĆEM, NIKOLOM MILIČIĆEM, ILIJOM ZACOR-
GEM, RADOMIROM BIORČEM i drugima. Kad smo dovedeni u Niš odve-
đeni smo u četnički štab, a odatle u njihov logor kod Čele
Bule. U logoru sam našao drugove, sprovedene u prvom transportu.
Tadme oko 7. I 1942. godine u logor je dolazio šef Specijal-
ne policije ŽIVANVIĆ i šef Gestapoa HANER koji su me nešto
govorili kad je naglasio da će nas streljati da bi svaki narod
lepše živio pod zaštitom Hitlera.

9. I. 1942. godine. Išli smo na kupanje i parenje
odela u Higijenski zavod.

12. I sproveden sam sa sinom i ostalima u nemački
logor na Crvenom Krvatu. Sprovedila nas je gradska policija,
pod komandom jednog debelog visokog narednika. U nemačkom logo-
ru su nas, posle pretresa, natvorili u sobi broj 12. Isto veče
sam kao i ostali tučen do nesvesti kada su nas ozako gole bacili
li po snegu gde smo ostali do posle ponoći. Desetina dana po-
sle su toga preveđeni smo u sobu broj 12, u kojoj se okupilo
oko 150 ljudi.

1. II 1942. godine. U sobu je došao i četvrti tra-
nsport iz Raške, među partizanima bila je i grupa četnika na
čelu sa VUKOM VUKAŠINOVIĆEM.

9. II. Isterani smo napolje na sneg, hladnoću,
gde smo morali potpuno da se svađamo da bi nam se odelo parir-
lo. Zatim smo čekali tako na kupanje. Neki su se sušili. Slodji

Izjava ILIJE LEKIĆA,
 ružara, rođenog 20. XI
 1889. g. u selu Vražgora,
 Zaječar (umro),
 učesnika u probou logora
 Crveni Krst, 12. II 1942. g.

- 2 -

Obradio Nožica Branko
 spoljni saradnik Na-
 rodnog muzeja, Niš i
 Vlastimir Krstić, ste-
 nodaktilograf.

U Rudarsku četu Kopaoničkog odreda stupio sam 1941. godine sa dva sina: ALEKSANDROM, zvanim "ŠANJE", koji je bio komandir čete i STEVOM. Uhapšen sam sa sinom STEVOM 19. XII 1941. godine u Baljevcu, odakle sam odveden u Rašku gde me je saslušavao MILANOVIĆ. Za Niš sam sproveden 21. XII, u drugom transportu, sa STEVOM DEDIĆEM, NIKOLOM MILETIĆEM, ILIJOM ZAGORCEM, RADOMIROM BIORCEM i drugima. Kad smo dovedeni u Niš odvedeni smo u četnički štab, a odatle u njihov logor kod Čele Kule. U logoru sam našao drugove, sprovedene u prvom transportu. Negde oko 7. I 1942. godine u logor je dolazio šef Specijalne policije ŽIVANOVIĆ i šef Gestapoa HAMER koji je nešto govorio kad je naglasio da će nas streljati da bi srpski narod lepše živio pod zaštitom Hitlera.

9. I. 1942. godine. Išli smo na kupanje i parenje odela u Higijenski zavod.

12. I sproveden sam sa sinom i ostalima u nemački logor na Crvenom Krstu. Sprovodila nas je gradska policija, pod komandom jednog debelog visokog narednika. U nemačkom logoru su nas, posle pretresa, zatvorili u sobi broj 14. Isto veče sam kao i ostali tučen do besvesti kada su nas onako gole bacili po snegu gde smo ostali do posle ponoći. Desetinu dana posle toga prevedeni smo u sobu broj 12, u kojoj se okupilo oko 150 ljudi.

1. II 1942. godine. U sobu je došao i četvrti transport iz Raške, među partizanima bila je i grupa četnika na čelu sa VULOM VUKAŠINOVIĆEM.

9. II. Isterani smo napolje na sneg, hladnoću, gde smo morali potpuno da se svučemo da bi nam se odelo parilo. Zatim smo čekali tako na kupanje. Neki su se sušili. Mladji

su izneli sitnu slabu i ispred kupatila na cijelcu zapalili te smo u dimu tražili toplote i skakajući po zapaljenom plamenu grejali se nekako. Većinom smo bili još goli kad dodje šef Gestapoa Hamer, te naredi da stanemo u stroj. Onda izvadi spisak i prozva oko 80 ljudi za koje naredi da se stalno tako posebno postrojavaju.

10. II. 1942. godine. I ranije sam primetio neko šaptanje među drugovima, ali nisam mogao da saznam šta je, ali ovoga dana sam primetio kao neku pripremu. Tek mi nešto pade na pamet kad smo posle večernje šetnje izašli na zbornomesto i video mnoge Nemce, pa i komandanta sa mašinskom da nas nekako drukčije gledaju. Pomislim: ma da se ovo nešto ne sprema, a da ja ne znam, a Nemci izgleda doznali.

11. II. Opet neka priprema. Zovnem sina STEVA pa mu rekoh: "Sine, meni ovo nekako sve nešto sumnjivo. Kriminalci mi rekoše da će da nas streljaju, pa mi roditeljska dužnost nalaže da se, sine, oprostimo. Uхватim ga za ruku i drugom ga zagrlim i počnem ljubiti, na što mi on reče: "Tata, ja o tome ništa ne znam, ali akoje tako mi ćemo kada budemo pušteni na večernju šetnju da skačemo na žice, pa će valjda jedan od nas ostati u životu da bude ovim zverstvima svedok. Dok mi je to govorio, iz očiju sam video da sve zna. Primetio sam i kod kriminalaca neku nervozu, Posle većemje šetnje se opet vraćamo na zbornomesto. U krugu logora još kviše naoružanih stražara, pa i sam šef Gestapoa Hamer, sa još jednim oficirom. Po povratku tek doznadoh da su neki spremili plan za bekstvo. U sobi se u prvi mah kao stiša, ali po gašenju svetla opet su se čuli šapati, radi čega se među kriminalcima neki stalno meškoli. I svega sam video da nešto ima što se krije od mene.

12. II. 1942. godine. Od svanuća neko potajno dogovaraje u sobi. Posle donošenja hleba još opreznije neko došaptavanje koje osluškujem kao što rade i kriminalci. U podne nismo pušteni. Uveče istom na vreme se ne puštamo. Tek nešto kasnije, kad smo pušteni, primetio sam svoga sina STEVA u veseloog, gde mi pridje i prebaci mi ruku oko vrata i reče: "Ti si, tata junak, ti ćeš sve da izdržiš". Veseli su i svi ostali, što učini

- 3 -

da i ja postadoh veseliji. Na šetalištu, u onoj zbijenoj masi, nešto kasnije opet tražim moga sina STEVA. Tek što ga spazih kako prilazi jednoj zbijenoj grupi na onom kraju prema sobi broj 12, iz sobe se začu nečiji glas: "Izdati smo, napred"! Okretoh se da vidim šta bi sa GORETOM, kad me on gurnu ka jednoj rupi u žici iz koje se neko sa one strane izvlači. Sagnut bauljao sam kroz uzanu rupu i kad izadjoh, okrenem se da vidim kad GORENE nema. Podjem trčeći sa ostalima, koji su rastureni po Gradskom polju trčali u pravcu obližnjeg brda, misleći da je moj sin među njima. Onako iznemogao požurim da ga sustignem, ali usput mnogi mi rekoše da ga nisu videli. Onako utučen otišao sam u pravcu Zaječara.

ILIJA LEKIĆ, rudar u penziji, Baljevac

